GEDRAGSCODE VOOR RAADSLEDEN EN BURGERLEDEN
Gemeente Bergen op Zoom
<voorblad>

Inhoudsopgave
<nader vorm te geven zodra inhoud staat>

Voorwoord
<voorwoord burgemeester?>

Inleiding
In Bergen op Zoom onderschrijven we het belang van een integere overheid, zijn we bereid verantwoordelijkheid te nemen en kijken we om naar elkaar. Daarmee vinden wij integriteit niet alleen een verantwoordelijkheid van de individuele raadsleden, maar een gezamenlijk belang dat de hele organisatie en het hele bestuur in al zijn geledingen aangaat. Ons democratische systeem en de democratische processen kunnen niet zonder integer functionerende organen en functionarissen. In het borgen van bestuurlijke integriteit zijn bijzondere rollen weggelegd voor de burgemeester als bevorderaar van bestuurlijke integriteit (artikel 170 lid 2 Gemeentewet), de griffier en de secretaris als eerste adviseur van de raad respectievelijk het college van B&W.

Niet alleen de vraag wat is toegestaan is relevant, maar ook hoe we vinden dat het hoort. In Bergen op Zoom streven we naar een bestuur, waar onze inwoners en bedrijven vertrouwen in mogen stellen. Wij onderkennen daarbij dat integriteit van raadsleden verwijst naar de rol die wij spelen in de democratische rechtsstaat. Dat betekent dat we verantwoordelijkheid nemen en bereid zijn verantwoording af te leggen. Van raadsleden wordt het goede voorbeeld verwacht. Zonder dat zal het vertrouwen in de democratische rechtsstaat worden ondermijnd en het draagvlak voor de naleving van de wetten en regels verdwijnen.

Vertrekpunt is de eed of belofte die het raadslid bij de ambtsaanvaarding aflegt. Integriteit is niet alleen een kwestie van zakelijke afspraken, maar ziet ook op de onderlinge omgangsvormen. Een respectvolle omgang met inwoners en organisaties, tussen raadsleden onderling en tussen collegeleden, raadsleden en medewerkers, met behoud van eigen politieke inhoud en stijl, is van groot belang – binnen en buiten het gemeentehuis.

Integriteit is een thema dat betekenis krijgt in het handelen. Een integriteitsbeleid dat alleen op papier bestaat is slechts een dode letter. Daarom moet het handelen van raadsleden regelmatig onderwerp van gesprek zijn, juist ook onderling, en ook daarbij geeft de gedragscode ondersteuning.

Deze gedragscode heeft betrekking op de raadsleden van Bergen op Zoom. Waar in de gedragscode wordt gesproken over raadsleden, worden ook burgerleden bedoeld – tenzij expliciet anders aangegeven. Artikel 15 lid 3 Gemeentewet bepaalt dat de gemeenteraad voor de eigen leden een gedragscode vaststelt. Deze gedragscode is opgesteld als nadere invulling en concretisering van wettelijke regels is deze gedragscode. Het rechtskarakter van de gedragscode is dat van een interne regeling. De gedragscode bevat kernwaarden en afspraken die bedoeld zijn als houvast en toetssteen. Zij vormt een beoordelingskader bij twijfel, vragen en discussies.

De gedragscode is niet vrijblijvend. Raadsleden kunnen daarop worden aangesproken en zij dienen zich over de naleving ervan te verantwoorden. Om die reden heeft de raad van Bergen op Zoom ook een handhavingsprotocol opgesteld, hoe te handelen bij twijfel of vermoedens over integriteitsschendingen. Als blijkt dat (een) integriteitsnorm(en) is/zijn geschonden, kan dat consequenties hebben voor de rechtmatigheid van besluiten (artikel 28 Gemeentewet) of overeenkomsten (artikel 15 Gemeentewet) en voor de positie van de betrokken raadsleden.

Kernwaarden
Naast de afspraken die wij met elkaar hebben gemaakt, hebben wij ook onze kernwaarden geformuleerd. Daarin brengen wij tot uitdrukking vanuit welke positieve overtuigingen wij met onze gemeente, met onze verantwoordelijkheid en met elkaar willen omgaan.

In Bergen op Zoom zijn we trots op onze gemeente.

- We handelen naar eer en geweten, in het belang van Bergen op Zoom.
- We realiseren ons dat ons handelen direct van invloed is op het aanzien van het stadsbestuur.
- We koesteren de verbintenis tussen inwoners en politiek in onze gemeente van stoet en spel, maar waken voor voorkeursbehandelingen.

In Bergen op Zoom onderschrijven we het belang van een integere overheid.

- We zijn op de hoogte van de wettelijke integriteitsnormen.
- We gaan zorgvuldig om met de bevoegdheden die wij als overheid hebben.
- We begrijpen dat we een voorbeeldfunctie hebben richting inwoners en bedrijven.
- We beseffen dat dilemma's inherent zijn aan het werk en dat we ruimte moeten bieden voor bespreking.
- We organiseren ten minste jaarlijks een moment om samen te reflecteren op en stil te staan bij integriteitsnormen.

In Bergen op Zoom zijn we bereid verantwoordelijkheid te nemen.

- We zijn open en transparant over onze keuzes en afwegingen.
- We tonen ons bereid verantwoording af te leggen als het om onze integriteit gaat.
- We respecteren het samenspel tussen de democratische organen.

In Bergen op Zoom kijken we om naar elkaar.

- We richten de ogen op de bal, niet op de persoon en gaan respectvol met elkaar om.
- We geven elkaar feedback en tonen ons ontvankelijk voor de feedback van anderen.
- We beseffen dat integriteit geen inzet van politiek spel moet zijn.
- We proberen elkaar te behoeden voor een misstap, in plaats van achteraf af te rekenen.

1. Afspraken over het voorkomen van belangenverstrengeling

WETTELIJK KADER
Artikel 12 Gemeentewet (functies naast het raadslidmaatschap)
Artikel 13 Gemeentewet (onverenigbare functies)
Artikel 15 Gemeentewet (verboden handelingen en overeenkomsten)
Artikel 28 Gemeentewet (onthouden deelname aan beraadslaging en stemming)

KERN
Raadsleden hebben de democratische plicht deel te nemen aan de besluitvorming in de raad en staan als volksvertegenwoordigers tegelijk midden in de maatschappij. Daarbij houden zij altijd het algemeen belang voor ogen en gaan zij actief en uit zichzelf belangenverstrengeling tegen. Zij mogen hun invloed en stem niet gebruiken om een persoonlijk belang veilig te stellen van zichzelf, van een ander, of van een organisatie waarbij zij persoonlijke betrokken zijn.

ARTIKEL 1.1 MELDEN VAN FUNCTIES NAAST HET RAADSLIDMAATSCHAP

1. Raadsleden hebben toegang tot de digitale omgeving van hun eigen profiel op het raadsinformatiesysteem. Hier vermelden zij bij aanvang van het raadslidmaatschap de informatie over functies die zij bekleden en die op grond van artikel 12 Gemeentewet openbaar gemaakt moeten worden. Als zij gedurende het raadslidmaatschap nieuwe functies aanvaarden of de omstandigheden met betrekking tot bestaande functies wijzigen, wordt de informatie op het raadsinformatiesysteem direct aangepast of aangevuld. Ook toekomstige functies worden vermeld op het moment dat het raadslid er kennis van heeft.
2. De informatie betreft in ieder geval:
    a. de omschrijving van de functie;
    b. de organisatie waarvoor de functie wordt verricht;
    c. per wanneer de functie wordt verricht;
    d. of het al dan niet een functie betreft die voortvloeit uit het raadslidmaatschap; en
    e. of de functie bezoldigd of onbezoldigd is.

ARTIKEL 1.2 MELDEN VAN FINANCIËLE BELANGEN

1. Raadsleden informeren de griffier en/of de burgemeester over hun financiële belangen (zoals aandelen, opties en derivaten) in ondernemingen en over vastgoedposities voor zover die relevant zijn voor besluitvorming die in de raad aan de orde is.
2. De informatie betreft in ieder geval:
    a. een omschrijving van het belang (aard en omvang);
    b. indien aan de orde: de organisatie waarin het financiële belang bestaat;
    c. de aanvangsdatum van het financiële belang.

ARTIKEL 1.3 AFSPRAKEN BIJ VERBODEN HANDELINGEN EN VERBODEN OVEREENKOMSTEN

1. Raadsleden die voornemens zijn een handeling te verrichten of een overeenkomst aan te gaan als bedoeld in artikel 15 lid 1 Gemeentewet, kunnen daarover advies vragen aan de burgemeester en/of de griffier.
2. Als het raadslid het nodig acht ontheffing te vragen als bedoeld in artikel 15 lid 2 Gemeentewet, dan ondersteunt de griffier bij het aanvragen van de ontheffing.
3. Artikel 15 lid 1 en lid 2 Gemeentewet is ook van toepassing op burgerleden, met dien verstande dat de ontheffing als bedoeld in lid 2 van artikel 15 wordt gevraagd aan de burgemeester.

ARTIKEL 1.4 ONTHOUDEN DEELNAME BERAADSLAGING EN STEMMING

1. Raadsleden onthouden zich van deelname aan de beraadslaging en stemming als er sprake is van een situatie die strijd met artikel 28 Gemeentewet oplevert.
2. Als raadsleden ingevolge het eerste lid niet deelnemen aan de beraadslaging en de stemming, melden zij dit voorafgaand aan of bij aanvang van de vergadering bij het vaststellen van de agenda aan de voorzitter en vermelden zij op welke wijze de besluitvorming hun in het bijzonder aangaat. Raadsleden beïnvloeden de besluitvorming in dat geval ook niet op andere manieren en momenten. De voorzitter meldt bij het vaststellen van de agenda dat het betreffende raadslid zich vanwege artikel 28 Gemeentewet onthoudt van deelname aan beraadslaging en stemming op het betreffende agendapunt. In de notulen wordt aangetekend dat het betreffende raadslid niet heeft deelgenomen aan de beraadslaging en stemming.
3. Raadsleden die ter vergadering aanwezig zijn kunnen zich niet om een andere reden dan als bedoeld in artikel 28 Gemeentewet onthouden van stemming.

ARTIKEL 1.5 UITOEFENING VAN DE FUNCTIE VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGER

1. Van raadsleden wordt verwacht dat zij midden in de maatschappij staan en de nodige contacten onderhouden met inwoners en bedrijven. Van raadsleden wordt ook verwacht dat zij in de uitoefening van hun functie het algemeen belang voor ogen houden.
2. Raadsleden zijn zich bewust van het gegeven dat belangenorganisaties, bedrijven en instellingen bij de raad lobbyen, dat wil zeggen steun vragen voor hun standpunten en belangen. Raadsleden bewaken daarbij hun eigen onafhankelijke positie en houden zich aan de wettelijke lobbyregels.

2. Afspraken over de omgang met geschenken en uitnodigingen

WETTELIJK KADER
Artikel 14 Gemeentewet (eed of belofte)

KERN
Raadsleden leggen een eed of belofte af: zij mogen hun invloed en stem niet laten kopen of beïnvloeden door gekregen of in het vooruitzicht gesteld geld, goederen, diensten of uitnodigingen.

ARTIKEL 2.1 OMGANG MET GESCHENKEN, FACILITEITEN EN DIENSTEN
Raadsleden nemen van derden geen geschenken aan en accepteren geen faciliteiten of diensten waarvan redelijkerwijs mag worden aangenomen dat die hen uit hoofde van of vanwege hun functie als raadslid worden aangeboden, tenzij het gaat om een incidentele, kleine attentie (zoals een bloemetje of een fles wijn) met een geschatte waarde van maximaal € 50.

ARTIKEL 2.2 UITNODIGINGEN

1. Raadsleden accepteren lunches/diners, excursies, evenementen, recepties en andere uitnodigingen alleen als dat behoort tot de uitoefening van het raadswerk.
2. Bij twijfel over de vraag of uitnodigingen behoren tot het raadswerk, overleggen raadsleden met de griffier.
3. Deelname aan werkbezoeken, excursies en evenementen die verband houden met de functie van raadslid, niet (mede) via de griffie zijn georganiseerd en voor rekening van anderen dan de gemeente komen, melden de raadsleden bij de griffier binnen één week nadat de excursie, dan wel het evenement heeft plaatsgevonden. Daarbij wordt ook melding gemaakt wie de kosten voor zijn rekening heeft genomen indien de kosten niet zijn betaald door de gemeente. Melding kan achterwege blijven, indien er sprake is van andere overheidsorganisaties.

3. Afspraken over de omgang met gemeentelijke voorzieningen

WETTELIJK KADER
Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers
Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers
Verordening rechtspositie raads- en burgerleden Bergen op Zoom 2019

KERN
De gemeente werkt met belastinggeld. Raadsleden gaan op een behoedzame manier om met gemeentelijke faciliteiten en financiële middelen die hun ter beschikking staan en gebruiken die alleen waar ze voor zijn bedoeld.

ARTIKEL 3.1 GEMEENSCHAPPELIJKE RUIMTES
Raadsleden houden zich aan de regels voor het gebruik van algemene interne voorzieningen, zoals vergaderruimtes. Raadsleden dragen daarbij zorg voor het schoon achterlaten van deze ruimtes.

ARTIKEL 3.2 ONKOSTENVERGOEDINGEN EN DECLARATIES
Raadsleden houden zich aan de regels die gelden voor onkostenvergoedingen en declaraties. Zij declareren geen zaken die door de onkostenvergoedingen worden gedekt.

ARTIKEL 3.3 GEBRUIK ICT- MIDDELEN
Raadsleden houden zich bij gebruik van de ICT-middelen van de gemeente aan het automatiseringsprotocol.

4. Afspraken over de omgang met informatie

WETTELIJK KADER
Artikel 23 en 24 Gemeentewet (beslotenheid)
Artikel 87, 88, 89 en 292 Gemeentewet (geheimhouding)
Artikel 169 Gemeentewet (informatieplicht)

KERN
Raadsleden gaan zorgvuldig en correct om met de informatie waarover zij beschikken. Daar hoort ook bij dat zij niet met opzet een onjuiste voorstelling van zaken geven over gebeurtenissen in en rond de gemeente.

ARTIKEL 4.1 GEHEIMHOUDINGSPLICHT

1. Raadsleden die informatie ontvangen onder oplegging van geheimhouding zijn gerechtigd deze informatie te delen met collega-raadsleden en burgerleden. Tegenover anderen zijn zij conform de wettelijke regeling tot geheimhouding verplicht.
2. Geheime informatie wordt door raadsleden veilig gebruikt en bewaard.
3. Het gebruik van het predicaat 'vertrouwelijk' wordt zoveel mogelijk vermeden, heeft geen formele status en wordt uitsluitend gebruikt bij wijze van 'gentle agreement'.

ARTIKEL 4.2 GEBRUIK INFORMATIE VOOR EIGEN GEWIN

1. Raadsleden maken niet voor eigen gewin of voor het gewin van een ander gebruik van (nog) niet-openbare informatie waar zij als raadsleden over beschikken.
2. In uitlatingen in/op (sociale) media houden raadsleden de eer en het aanzien van de gemeente hoog.

5. Afspraken over omgangsvormen

WETTELIJK KADER
Artikel 16 Gemeentewet (reglement van orde)
Artikel 26 Gemeentewet (handhaving van de orde)
Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad gemeente Bergen op Zoom 2022

KERN
Raadsleden gaan binnen en buiten de vergaderzaal op respectvolle wijze om met elkaar, andere bestuurders, ambtenaren en inwoners. Zij onthouden zich, ook in de privésfeer, van gedragingen die schadelijk zijn of kunnen zijn voor de eer en het aanzien van de gemeente. Met elkaar borgen raadsleden de onderlinge fysieke en sociale veiligheid.

ARTIKEL 5.1 OMGANGSVORMEN ALGEMEEN

1. Binnen en buiten het stadhuis en het stadskantoor bejegenen raadsleden elkaar, andere bestuurders, de griffier, de gemeentesecretaris en andere ambtenaren op correcte wijze zowel mondeling, schriftelijk als in de (sociale) media. Zij onthouden zich van pestgedrag, seksuele intimidatie, discriminatie, agressie en geweld. Ook ‘op de persoon spelen’, grof taalgebruik en ongefundeerde beschuldigingen van strafbaar gedrag aan het adres van raadsleden of andere fracties zijn ongewenste omgangsvormen.
2. Vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid bewaken en bevorderen raadsleden actief de sociale veiligheid. Dat doen raadsleden door zelf het goede voorbeeld te geven en elkaar aan te spreken op ongewenst gedrag. Collega-raadsleden kunnen elkaar hierbij ondersteunen.
3. Als raadsleden ongewenst gedrag van collega-politieke ambtsdragers ervaren hebben, kunnen zij zich wenden tot de betreffende ambtsdrager of – indien dit redelijkerwijs niet mogelijk of wenselijk is – tot de griffier of de voorzitter voor advisering en ondersteuning.

ARTIKEL 5.2 OMGANGSVORMEN IN VERGADERING

1. Raadsleden houden zich tijdens de raads- en commissievergaderingen aan het Reglement van Orde en de Verordening op de Raadscommissies en volgen de aanwijzingen van de voorzitter op.
2. Raadsleden spreken in het debat via de voorzitter.
3. Optreden tegen een (mogelijk) grensoverschrijdende bejegening tijdens vergaderingen is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de voorzitter en de raadsleden. De voorzitter kan een raadslid vermanen en terugroepen tot de behandeling van het onderwerp. De spreker wordt in de gelegenheid gesteld de woorden, die tot de waarschuwing aanleiding hebben gegeven, terug te nemen. Indien de spreker van deze gelegenheid geen gebruik maakt, kan de voorzitter de spreker het woord ontnemen of de vergadering voor een bepaalde tijd schorsen of sluiten.
4. Raadsleden kunnen de voorzitter attenderen op een (mogelijk) grensoverschrijdende bejegening met een punt van orde.
5. Een raadslid dat door zijn gedragingen de gang van zaken belemmert, kan op voorstel van de voorzitter door de raad het verdere verblijf in de vergadering worden ontzegd. Bij herhaling van het gedrag kan het raadslid voor ten hoogste drie maanden toegang tot de vergadering worden ontzegd.

6. Overige afspraken

ARTIKEL 6.1 EENDUIDIGE INTERPRETATIE
De gemeenteraad bevordert de eenduidige interpretatie van deze gedragscode. Bij leemtes en onduidelijkheden in deze gedragscode voorziet de raad daarin op voorstel van de voorzitter.

ARTIKEL 6.2 TOEZICHT OP NALEVING
1. De raad, maar ook de voorzitter van de raad, de griffier en de fractievoorzitters, zien erop toe dat de raadsleden de gedragscode van de raad naleven.
2. Bij vermoedens van een integriteitsschending of van ervaren ongewenst gedrag, geldt het handhavingsprotocol van de gemeente Bergen op Zoom.

7. Tot slot

<nader uitwerken met intrekkingsbepalingen, evaluatie, citeertitel etc.>